

BIRD
BELGIAN INFLAMMATORY
BOWEL DISEASE RESEARCH
AND DEVELOPMENT

bina | **BINAstoria**
Belgian IBD nurses and study coordinators association

BIRD
BELGIAN INFLAMMATORY
BOWEL DISEASE RESEARCH
AND DEVELOPMENT

bina | **BINAstoria**
Belgian IBD nurses and study coordinators association

Website voor patiënten met inflammatoire darmaandoeningen (IBD)

BIRD is een Belgische wetenschappelijke non-profitorganisatie die de IBD artsen, IBD (studie)verpleegkundigen en IBD onderzoekers binnen België vertegenwoordigt. Wij hebben een nauwe samenwerking met de Belgische IBD patiëntenverenigingen. De groep focust op educatie, onderzoek en kwaliteitsverbetering in het veld van IBD. BIRD tracht ook een spreekbuis te zijn voor de patiënten in de vele contacten met de overheid over de optimalisatie en terugbetaling van de IBD-zorg.

Een belangrijk doel van BIRD is om patiënten correcte informatie te geven over inflammatoire darmaandoeningen (IBD) zoals de ziekte van Crohn en colitis ulcerosa.

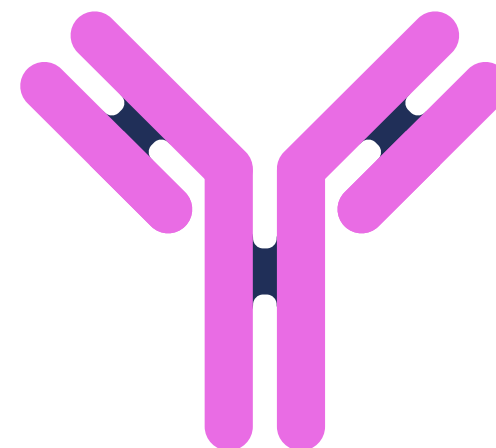
Op de patiëntenpagina van de BIRD website vind je up-to-date informatie over deze ziektes, de huidige behandelingen, hot topics en leven met IBD. Je vindt ook informatie over de ziekenhuizen die lid zijn van BIRD.

Scan mij om de BIRD
patiëntenwebsite te bezoeken
<https://www.birdgroup.be/nl/patients>

anti-IL-12/23

ustekinumab

Dit document is gemaakt door Educational Committee (EduCom) van BIRD vzw

<http://www.birdgroup.be>

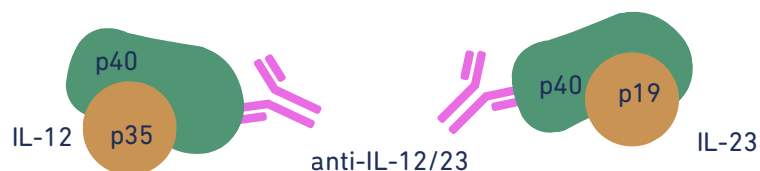
BIRD vzw, Leuvensesteenweg 643, 1930 Zaventem, RPM Bruxelles - Entreprise Number : BE 0465 587 924

Zie www.birdgroup.be/nl/disclaimer voor het gebruik van BIRD-onderwijsmateriaal

Versie 3 -januari 2026

Wat is anti-IL-12/23?

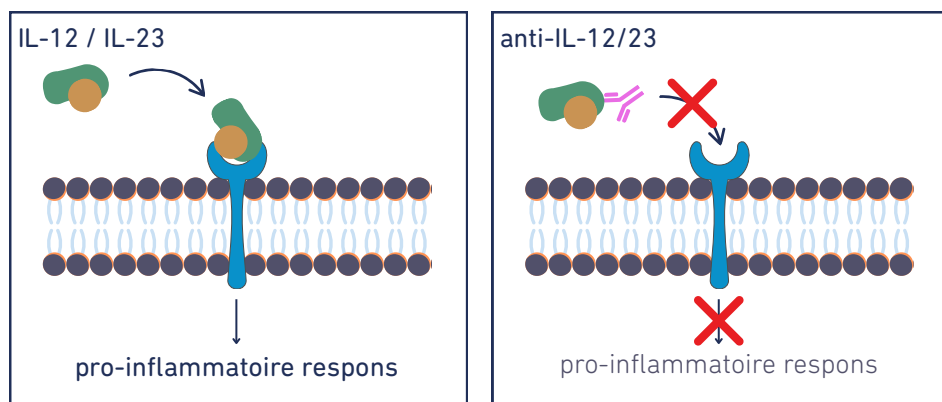
Anti-IL-12/23 is een gehumaniseerd monoklonaal antilichaam dat interleukine (IL) 12 en 23 remt. Het is dus een biologische therapie bedoeld om ziekte van Crohn en colitis ulcerosa te behandelen, maar werkt ook tegen psoriasis en reumatische ziekten.

Hoe werkt anti-IL-12/23?

Bij patiënten met auto-immuunziekten is er een abnormale reactie van het immuunsysteem tegen het eigen lichaam, waardoor er ontsteking (= inflammatie) ontstaat. Deze foute reactie vindt plaats bij patiënten met ziekte van Crohn en colitis ulcerosa, maar ook bij patiënten met psoriasis en reumatische ziekten.

IL-12 en IL-23 zijn eiwitten met pro-inflammatoire eigenschappen die een belangrijke rol spelen in de werking van het immuunsysteem.

Het blokkeren van IL-12 en IL-23 heeft daardoor een anti-inflammatoire effect.

De werking van IL-12/23 remmers treedt op na enkele weken. In sommige gevallen duurt het langer en bij sommige mensen werkt het medicijn helaas onvoldoende of helemaal niet.

Wat zijn mogelijke nevenwerkingen van ustekinumab?

Ustekinumab wordt in algemeen zeer goed verdragen en patiënten hebben weinig nevenwerkingen.

Infecties:

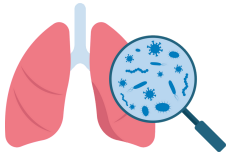
Patiënten onder ustekinumab kunnen méér vatbaar zijn voor sommige infecties. Indien infecties optreden tijdens behandeling met ustekinumab, betreft dit in de praktijk meestal milde infecties.

Voornamelijk infecties ter hoogte van de bovenste luchtwegen worden waargenomen (keelontsteking, sinusitis, enz). Indien er klachten of symptomen zijn die kunnen passen bij een infectie, kan de behandeling met ustekinumab door de behandelende arts soms kortdurend onderbroken worden.

Andere nevenwerkingen:

Duizeligheid en hoofdpijn kunnen voorkomen bij patiënten behandeld met ustekinumab. Lokale reacties op de injectieplaats zijn ook mogelijk.

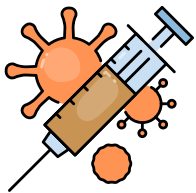
Welke voorzorgsmaatregelen worden getroffen wanneer gestart wordt met anti-IL-12/23?

Tuberculose-screening:

Het is een wettelijke verplichting om vóór de start van ustekinumab (net zoals bij de andere biologicals) een eventuele vroegere besmetting met tuberculose uit te sluiten. De tuberkelbacil is een bacterie die aanleiding kan geven tot een longontsteking (tuberculose).

Vaak zullen personen met een normale afweer deze infectie zelf (dus zonder specifieke behandeling) kunnen bestrijden, frequent zelfs zonder symptomen te ervaren. Nadien kan de tuberkelbacil zich echter "slappend" in het lichaam nestelen. Wanneer de afweer tegen infecties vermindert, bijvoorbeeld door gebruik van ustekinumab, zou er dan actieve tuberculose kunnen ontstaan. Deze screening naar eventuele vroegere blootstelling aan tuberculose zal in de praktijk gebeuren aan de hand van een radiografie van de longen, aangevuld met een huidtest (PPD of Mantoux) en/of een bloedtest (IGRA).

Vaccinaties:

- Vóór de start van immuunonderdrukkende IBD medicatie (biologische therapieën of kleine moleculen) is het aangeraden om, indien dit in het verleden nog niet gebeurd zou zijn, vaccinatie tegen het hepatitis B virus, tetanus, bof/mazelen/rubella en pneumokokken in orde te brengen.
- Een vaccinatie tegen Herpes-Zoster kan worden overwogen in overleg met de behandelende arts, en dit in functie van het persoonlijk risicoprofiel van de patiënt.
- Het jaarlijks griepvaccin wordt sterk aanbevolen. De beschikbare COVID-19 vaccins zijn veilig en aanbevolen.
- Patiënten die reeds onder immuunonderdrukkende medicatie staan mogen geen levend afgezwakte vaccins toegediend krijgen. In de praktijk gaat dit vooral over het vaccin tegen bof/mazelen/rubella en het vaccin tegen gele koorts. Het merendeel van de beschikbare vaccins zijn echter zogenaamde "geïnactiveerde vaccins", die zonder problemen toegediend mogen worden aan patiënten onder lopende behandeling.

Voor een overzicht van de betreffende veilige en aangewezen vaccinaties verwijzen wij u naar de vaccinatiefolder beschikbaar via de [BIRD website](#).

Hoe wordt anti-IL-12/23 toegediend?

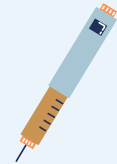
Monoklonale antilichamen zijn relatief gezien "grote" moleculen. Indien zij via de mond zouden worden ingenomen, worden zij door het maag-darmstelsel eerst in kleine onderdelen afgebroken, waardoor ze hun werkzaamheid kunnen verliezen.

Daarom worden monoklonale antilichamen tegenwoordig steeds via de bloedbaan (intraveneus) of onderhuids (subcutaan) toegediend:

Bloedbaan
(intraveneus)

-en-

subcutaan

ustekinumab

Ustekinumab is het eerste (en voorlopig enige) monoclonale antilichaam dat goedgekeurd is in Europa.

De eerste toediening van ustekinumab gebeurt daarom in het ziekenhuis via een intraveneuze infusie.

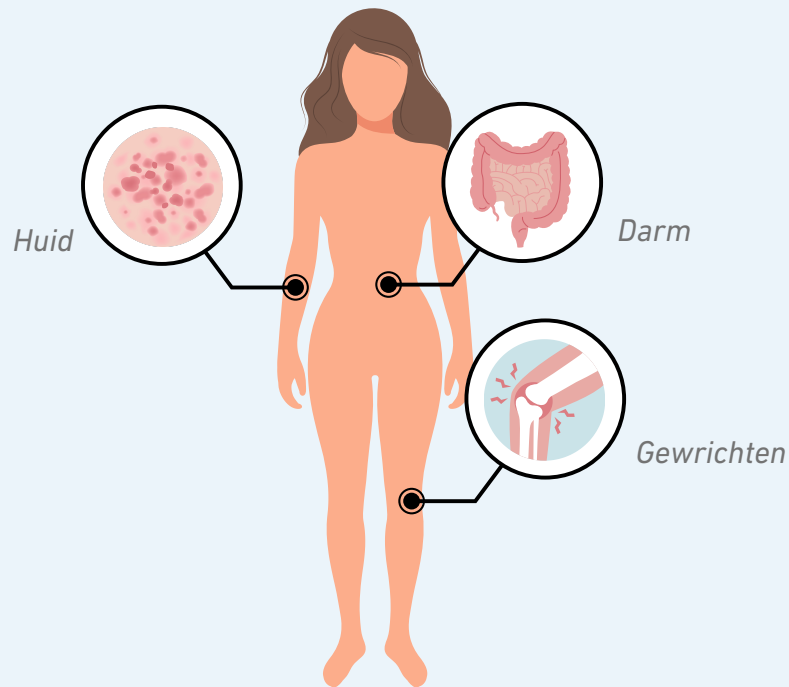

Nadien wordt ustekinumab subcutaan toegediend om de 8 of 12 weken. De subcutane toediening wordt door de patiënt zelf uitgevoerd. De techniek van toediening wordt u geleerd door de behandelende arts en/of IBD verpleegkundige. De toediening van ustekinumab subcutaan elke 4 weken (of een extra intraveneuze toediening) bij verlies van respons wordt niet terugbetaald maar dit kan aangevraagd worden door uw arts indien nodig.

Welke patiënten kunnen behandeld worden met anti-IL-12/23?

Ustekinumab wordt gebruikt om actieve ziekte van Crohn of colitis ulcerosa te behandelen. Een behandeling met een ustekinumab kan bij patiënten met IBD gebruikt worden om de ontsteking onder controle te krijgen, men noemt dit soms ook wel een "aanvalsbehandeling".

Gezien het chronische karakter van de ontsteking bij IBD zal ustekinumab nadien ook verdergezet worden als zogenaamde "onderhoudsbehandeling".

Overzicht van de voornaamste organen waarop de medicatie potentieel een gunstig effect uitoefent bij aanwezigheid van inflammatie.

Speciale situaties

Zwangerschap en borstvoeding:

De wetenschappelijke informatie over de veiligheid van ustekinumab tijdens de zwangerschap is beperkt.

Tot op heden zijn er geen aanwijzingen dat het gebruik van ustekinumab gedurende de zwangerschap of borstvoeding onveilig is. Een overzicht van alle gerapporteerde zwangerschappen met blootstelling aan ustekinumab toont immers geen toegenomen risico's voor de moeder of de baby.

Europese richtlijnen stellen voor dat het gebruik van ustekinumab tijdens de zwangerschap overwogen kan worden, rekening houdend met de karakteristieken van de patiënt (bvb. ziekte activiteit, medische voorgeschiedenis).